

Bestuurlijke afspraken over de restauratie van rijksmonumenten en het ruimtelijk beleid voor het erfgoed

Partijen: Interprovinciaal Overleg (namens 12 provincies) en de staatssecretaris van Cultuur.

Overwegende dat:

- provincies en Rijk samen willen werken aan een effectieve, efficiënte en duurzame erfgoedzorg, op basis van de uitgangspunten van de Beleidsbrief modernisering monumentenzorg en de Visie erfgoed en ruimte.
- in het bestuurlijk overleg van 24 augustus 2009 partijen de uitgangspunten en maatregelen uit de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg hebben onderschreven.
- in overeenstemming met deze beleidsbrief partijen streven naar de versterking van de historische factor in het ruimtelijk beleid, vereenvoudiging van regelgeving, vermindering van lasten voor de eigenaar, gerichte stimulering van herbestemming en kwalitatief goede restauratieprocessen.
- de provincie haar kerntaken en wettelijke bevoegdheden heeft in het domein van de ruimtelijke ontwikkeling en het omgevingsbeleid.
- de provincie op het gebied van haar kerntaken een verbindende rol speelt en kan fungeren als gebiedsregisseur, in samenspraak met gemeenten en andere partijen.
- bij de bestuurlijke afspraak van 24 augustus 2009 provincies en rijk zijn overeengekomen om – met het oog op het stimuleren van de werkgelegenheid - een pilot uit te voeren, waarbij provincies geldstromen voor de restauratie van rijksmonumenten (van rijk, provincie, gemeenten en particulieren) bundelen en bepalen welke projecten voor subsidie in aanmerking komen.
- het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor dit doel € 19 miljoen beschikbaar heeft gesteld en provincies dit rijksbedrag vanuit de regio ten minste hebben verdubbeld.
- met deze pilot positieve ervaringen zijn opgedaan.
- vanuit haar kerntaken de provincie een geschikte bestuurslaag is om restauratiemiddelen toe te kennen, op een wijze die aansluit bij omgevingsbeleid.
- het wenselijk is dat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aanwezige kennis en kunde wordt ingezet ten behoeve van een kwalitatief goed en soepel restauratieproces.
- investeringen plaatsvinden in programma's die kennis genereren voor het restauratieproces.

Komen overeen:

Artikel 1 Subsidies voor restauraties

1. De provincies maken afspraken met partijen over restauraties, prioriteren die restauraties en stellen de hoogte van subsidie vast. Provincies genereren, als gebiedsregisseur, geldstromen van publieke (provincie, gemeenten, waterschappen) en private partijen in de regio voor de restauratie van rijksmonumenten.
2. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stort jaarlijks € 20 miljoen in het Provinciefonds voor de subsidieverlening door provincies ten behoeve van de restauratie van rijksmonumenten.
3. Provincies streven ernaar dat met Aangewezen Organisaties voor Monumentenbehoud meerjarige werkafspraken worden gemaakt ten aanzien van de restauratie van rijksmonumenten die zij gaan beheren.
4. Partijen bezien gezamenlijk welke aanpak (meerjarig) ten aanzien van een beperkt aantal grote restauratieopgaven het meest geschikt is.
5. Provincies zijn transparant richting belanghebbenden in de wijze waarop zij de beschikbare middelen verschaffen.
6. Subsidies worden verleend binnen de (Europese) kaders voor overheidssteun.

Artikel 2 Kwaliteit van het restauratieproces

1. De provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werken samen bij het bevorderen van de kwaliteit van het restauratieproces en de restauratiewerkzaamheden.
2. Binnen de grenzen van het redelijke kunnen provincies een beroep doen op de bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aanwezige kennis en kunde over het restauratieproces (van planvorming tot en met uitvoering).
3. Via het Programma restauratiekwaliteit en via ondersteuning met geld en kennis zet de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in op de verdere ontwikkeling van door het veld gedragen normen voor restauratiekwaliteit. De rijksdienst zal de provincies actief bij dit proces betrekken.
4. De provincies stellen bij subsidiëring als voorwaarde aan de aanvrager dat de restauratie wordt uitgevoerd volgens de door de beroepsgroep vastgestelde normen.
5. Partijen zetten zich er voor in dat bij de uitvoering van restauraties aandacht is voor de opleiding van vakmensen, onder andere door het creëren van leerwerkplekken.

Artikel 3 Afstemming en communicatie

1. Aanpassingen in regelgeving of uitvoeringspraktijk van het Besluit regeling instandhouding monumenten (Brim) of andere rijksregelgeving die de instandhouding van rijksmonumenten betreft, worden beoordeeld op het effect dat zij hebben op de totale instandhoudingsvraag (inclusief restauratievraag).
2. Aanpassingen als bedoeld in het eerste lid worden niet doorgevoerd dan na overleg met het Interprovinciaal Overleg.
3. Samen met het Nationaal Restauratiefonds dragen partijen zorg voor een heldere voorlichting over het samenhangende stelsel van financieringsmogelijkheden voor eigenaren van rijksmonumenten. Ook wijzigingen worden tijdig aan de eigenaren bekend gemaakt.

Artikel 4 Uitwerking beleid erfgoed en ruimte

1. De provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werken samen bij de verdere uitwerking van het Kabinetsbeleid voor erfgoed en ruimte, zoals dat is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Milieu en de Visie erfgoed en ruimte.
2. Op initiatief van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap worden voor 1 september 2012 deelprogramma's 2013-2015 geformuleerd voor de vijf prioritaire thema's als vermeld in de Visie erfgoed en ruimte.
3. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt voor deze programma's € 7.6 miljoen per jaar beschikbaar.
4. Desgewenst participeren (individuele) provincies in één of meer deelprogramma's binnen de vijf prioritaire thema's. Deze provincies dragen aan het programma bij met projecten, mensen en middelen. Daarnaast wordt ingezet op participatie door andere overheden en private partijen.
5. Bij de besluitvorming over de inzet van rijksmiddelen geldt een principe van cofinanciering. De middelen kunnen worden ingezet met een brede grondslag. Te denken valt aan gebiedsprocessen, planontwikkeling en kennisontwikkeling.
6. Over de formulering van en participatie in de deelprogramma's maken het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de betrokken provincies nadere afspraken.

Artikel 5 Onderzoek

1. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ontwikkelt in samenspraak met alle relevante partijen een onderzoeksprogramma waarbij kenniswinst in lopende restauratieprocessen wordt geboekt en waarbij de resultaten ten goede komen aan toekomstige restauratie-opgaven. Te denken valt aan een bouwhistorisch onderzoek of kennisontwikkeling voor nieuwe opgaven zoals betonrestauraties en/of voor specifieke categorieën van monumenten, zoals uit de periode van de wederopbouw.

2. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ontwikkelt in samenspraak met alle relevante partijen en andere kennisinstellingen een onderzoeksprogramma erfgoed en ruimte, waarin de prioriteiten als benoemd in de Visie erfgoed en ruimte leidend zijn.
3. Provincies adviseren de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed over de vormgeving van de in het eerste en tweede lid genoemde onderzoeksprogramma's. Desgewenst participeren provincies in deze programma's.

Artikel 6 Procesafspraken

1. De afzonderlijke provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bespreken jaarlijks in een bestuurlijk overleg de samenwerking.
2. Deze bestuurlijke afspraken worden gemaakt voor de periode van 1 januari 2012 tot opzegging door één of beide partijen.
3. In 2014 worden deze afspraken geëvalueerd in opdracht van OCW en IPO. De kosten van een eventuele externe evaluatie worden door beide partijen in gelijke mate betaald.

Aldus getekend te Haarlem, op 5 maart 2012

De staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Halbe Zijlstra

Portefeuillehouder Cultuur in het IPO-bestuur

Drs. E.M. Sweet